

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3112

Učiteljski politični klubi

Načelno stališče do političnih strank in ostalih organizacij

Politika združanja.

Politika združanja mora težiti za ustvarjanjem zadovoljstva in duševnega miru učiteljskega in javnega pravičnosti v stanovskem in javnem življenju. Dvigati mora zdrav optimizem in pobijati malodušnost.

V šoli in med narodom mora učiteljsvo utrjevati vero v državo, njeno moč in njene sposobnosti, da more nuditi s svojim prirodnim bogastvom narodu vse blagostanje.

Zato mora učiteljski stan obvarovati svojo neodvisnost na vse strani, da bo lahko paraliziral vse kvarne vplive dnevnih politik na šolstvo in prosveto ter mogel braniti in zastopati interese stanu in šole napram vsakemu režimu.

V pogledu političnih in državljskih pravic pušča združeno članstvu svobodo opredeljevanja in dela izven organizacije. Toda tudi to delo mora biti v skladu s skupnimi interesi stanu.

Udruženje bo odločno branilo skupne duhovne, socialne in pravne interese stanu in ščitilo državljanske pravice učiteljskega. (Deklaracija JUU iz l. 1935.)

V »Učiteljskem tovarišu« št. 3. od 10. avgusta 1933., ko so se nameravali osnovati učiteljski klubi JNS, smo priobčili sledeči članek, ki ga danes ponatiskujemo.

Z uradniškim zakonom iz leta 1931. so bile osnovane enotne stanovske organizacije, ki ne smejo imeti pokrajinskega, verskega ali plemenskega značaja in poleg katerih se za isto vrsto uradništva ne dopuščajo paralelne organizacije.

S tem se je odpravil škodljivi paralelizem istovrstnih stanovskih organizacij. Odstranili so se s tem spori in trenja, ki so bila stanu pri enotnem in vzajemnem strokovnem delu in reševanju strokovnih in stanovskih vprašanj le v škodo. V organizacijah je zavladalo stanovsko edinstvo, ki je najjačja in najnaravnostna podlaga za utrditev narodnega in državnega edinstva, ker se v enotnih stanovskih organizacijah pri strokovnem delu odstranjujejo razlike, ki so na škodo edinstva. V takih organizacijah so združeni stanovski člani vseh veroizpovedi, zato so te edince najjačja podlaga tudi za vzgojo k verski strpnosti. Na podlagi vsestranske strpnosti in enakosti se ustvarja v enotnih stanovskih organizacijah podlaga za vzgojo aktivnih članov državnega, narodnega in društvenega občestva.

Kdor bi danes rušil stanovske organizacije ter jih zopet opredeljeval politično strankarsko, versko ali plemensko, ta bi bil največji škodljivec šole, prosvete in stanu.

Ze leta 1926. je postala ideja brezpartijskega, iskrenega stanovskega edinstva temeljna misel nove smeri učiteljskega dravskega banovine, ki se je izreklo za stanovsko zedinjenje preko razlik političnih in verskih naziranj. Zvezo raznih, idejno različno usmerjenih organizacij, je učiteljsvo odklonilo, ker bi se ne moglo v tem primeru preprečevati izigravanje posameznih organizacij v politične namene.

Prava stanovska zavest, t. j. zavest odgovornosti napram stanu v celoti, brez katere ni stanovske discipline, more uspevati in rasti le v enotni skupni stanovski organizaciji, kjer prihajajo člani različnega političnega in verskega naziranja v medsebojni stik in se osebno spoznavajo in sporazumevajo ter se vzgajajo pri reševanju strokovnih in s tem v zvezi narodnih in državnih problemov v medsebojni verski in politični strpnosti. Le stanovska zavest more postati ona tvorna sila, ki bo družila preko vseh resničnih in umetnih ovir, političnih in verskih razlik, vse stanovske člane in konstruktivne sile in jih bo usposabljala za skupen nastop, pri katerem bodo vsi člani narodno, državno in stanovsko korist predpostavljali drugim, verskim in politično-strankarskim koristim.

V tem je gonilna sila in velik pomen enotnih stanovskih organizacij ter potreba takih organizacij za narod in državo.

Združevanje vseh konstruktivnih sil brez ozira na politično in versko naziranje za delo v pozitivni smeri glede konsolidacije in ozdravljenja nezdravih razmer je cilj, ki ga hočemo in moramo doseči.

Ideja stanovskega edinstva je v sreih vsega zavednega učiteljskega tako živa, da je še vedno postala osvobodilna ideja tudi v časih, ko je bil stan brez vsake moči napram navalu in nasiljem strankarsko-političnih sil. Ona korenini globoko v zavesti, da ima ves stan poleg nespornih skupnih socialnih in pravnih interesov tudi skupne duhovne težnje in cilje, izhajajoče iz učiteljskega vzgojiteljskega zvanja napram mladini in narodu.

Misel stanovskega edinstva, preko razlik političnega in verskega naziranja, je konstruktivna, ker pripravlja na najbolj naroden način pot k splošni konsolidaciji. Zato je pomen enotnih stanovskih organizacij, ki stoje nad strankarskimi in verskimi opredelitvami, tra-

jen. Za zrelega člana stanu ima taka enotna stanovska organizacija vedno velik pomen, četudi morda trenutno od nje nima vidnih koristi. Za njeno idejno borbo bo doprinašal tudi žrtve ter s tem podpiral načelno borbo in idejno stremljenje stanu.

Stanovska ideja bo imela trajno silo le tedaj, če ji ne žrtujemo duhovne svobode, svobode vesti in svobode javnega udejstvovanja. To svobodo potrebujemo prav v sedanjih dobi velikih problemov bolj kot vsakdanji kruh, potrebujemo jo za poglobljanje v narode in življenjske probleme ter za proučevanje vzgojnih in šolskih problemov.

Ne smemo in ne moremo kratiti članom pravice, ako čutijo za to notranjo potrebo, da vstopajo v druge organizacije in društva, bodisi politična, kulturna ali gospodarska, ter jih ne smemo odvracati od delovanja v njih. V teh naj propagirajo in izvajajo one svoje cilje, težnje in naloge, ki niso izrazito stanovske in ki ne spadajo v ožji program skupne stanovske organizacije.

Ne smemo pa teh organizacij zamenjavati s stanovskimi organizacijami, četudi obstoja katera od njih iz pripadnikov enega samega stanu.

V stanovskih zadevah je upravičena dati tolmačenja, govoriti in nastopati v imenu stanu in avtoritativno tolmačiti skupne njegove interese in zahteve le skupna stanovska organizacija. Od svojih članov sme organizacija zahtevati v tem pogledu absolutno disciplino. Kjerkoli in koderkoli nastopajo člani JUU in se udejstvujejo v kateremkoli društvu ali odboru, morajo pri stanovskih vprašanjih storiti to v skladu s programom in cilji skupne stanovske organizacije. Vsi člani JUU so moralno zavezani, njena načelna stališča izvajati in braniti.

Ako na primer stanovska organizacija zastopa načela, da se pri kompetencah in imenovanih ne smejo uveljavljati strankarski vplivi, partizanstvo in korupcija, potem je vsak organiziranec zavezan kot član JUU, da to načelo zagovarja in zastopa tudi v svoji stranki in v vseh odborih in da je solidaren z organizacijo, ako bi bila primorana nastopiti proti takim vplivom in postopanju. Še več! Člani so dolžni informirati stanovsko organizacijo o vseh pojavih in konkretnih primerih, ki so naperjeni proti stanovskemu načelnim stališčem ter ji pomagati, da to prepreči. Absolutno nemoralno, nekolegialno in proti stanovski disciplini je, ako kak član pri svoji stranki ali drugih organizacijah in korporacijah v protislovju s stanovskimi načeli išče protekcije ali pomoči v stanovskih zadevah.

Ze zgoraj je povedano, da stanovska organizacija ne odvraca učiteljsvo od delovanja v drugih organizacijah in društvih, bodisi v političnih, kulturnih ali gospodarskih, marveč je vsakemu članu JUU svobodno dano, da je član kateregakoli društva, ustanove in politične stranke. Organizacija celo priporoča svojim članom, pristašem teh ustanov in društev, naj se javno udejstvujejo in vstopajo v odbore strank in organizacij, katerih pristaši in člani so, ter naj v teh organizacijah in odborih tolmačijo načelno stališče skupne stanovske organizacije v strokovnih in stanovskih vprašanjih ter naj bodo tudi tolmači nasprotnih stališč v stanovski organizaciji.

S tem smo jasno opredelili razmerje stanovske organizacije do javnih ustanov in do javnega udejstvovanja svojega članstva, kateremu v nobenem primeru ne kratimo osebne svobode. Drugačno pa je njeno stališče do političnih stanovskih klubov pri strankah.

Ustanavljanje političnih celic smatramo za interno zadevo strank in je to le njihova stvar, ako hočejo grupirati svoje pristaše po stanovih. Vendar pa napram stanovskim političnim klubom stanovske organizacije ne morejo zadržati indiferentnega stališča, ker nastane z njihovo ustanovitvijo vprašanje, kakšni cilji in katere naloge so namenjene tem klubom. Vsaka stanovska organizacija bo brezkompromisno zavračala, da bi bil stanovsko politični klub upravičen zastopati stan in avtoritativno tolmačiti njegova stališča.

Stanovska organizacija ima napram ustanovitvi političnih klubov tehtne pomisleke, ker se pri razmotrivanju tega vprašanja pojavljajo sledeči dvomi:

Ali moremo pričakovati, da bi bili ti politični klubi v takih rokah, da bi postopali s potrebno zrelostjo, toleranco in strpnostjo?

Ali moremo pričakovati, da bi bili ti klubi posredovalci med skupno stanovsko organizacijo in političnimi strankami, v katerih bi zastopali člani klubov skupne interese in načelna stališča stanu in organizacije kot njegove predstavnice ter bi bili tolmači teh načel?

Ali moremo pričakovati, da bi se klubi in njihovi člani pri stranki potezali za interes in pravice vsega stanu in za pravično postopanje v stanovskih pogledih?

Bojimo se, da bi v te klube vstopali le oni, ki bi iskali pri strankah samo osebnih

koristi in taki, katerih glavni namen bi ne bilo stvarno delo pri stranki, ampak bi jim bila gonilna sila le osebno preganjanje in maščevalnost nad nasprotniki, taki, ki bi se lovili le za personalnimi prosvetnimi vprašanji. Taki klubi oz. taki člani klubov bi s svojim vplivom stranke zavajali v persekucije in krivice, kar bi končno škodilo tudi strankam samim.

Ze po nazivu je določena vsakemu političnemu klubu naloga, reševati stanovska vprašanja v okviru strankinega programa in po njenih intencijah. Stanovsko političen klub, ki bi ne vršil te naloge, je za stranko brez pomena in brez koristi. V okviru stanovskih organizacij pa bi neizostavno nastala z oživotvorjenjem takih klubov trenja in spori med pristaši posameznih političnih struk, kar bi pomenilo težke notranje borbe in končno razkroj zdrave osnove stanovskih organizacij.

Niti v interesu stanovskih niti političnih organizacij bi ne bilo, ako bi se poedini stanovni razdvajali in oddvajali od skupne obravnave strokovnih in stanovskih vprašanj. To velja posebno za šolske in prosvetne probleme, ki zadevajo vse stanovne in ves narod. Zato ni v interesu narodne prosvete, šole in ne učiteljskega stanu, ako bi se vprav učiteljski stan razdvajal in izoliral pri političnem udejstvovanju v svojo politično celico.

Učiteljsvo se zaveda, da mora ostati stanovska organizacija vedno temelj za gojitev višjih vrednot stanu in poedince kot človeka in inteligenta, ker bo vez za negovanje med-

VSEBINA:

Učiteljski politični klubi.

Novi časi — nova pota.

Učitelj in naši izseljenci.

O razrednih katalogih in matičnih listih.

Naši grehi.

Nastop najmlajših učiteljev - literatov.

Osebnostne zadeve. — Splošne vesti. — Kaj vse pišejo o učiteljsvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Stanovska organizacija JUU. — Inozemsko šolstvo in učiteljsvo. — Novosti na knjižnem trgu.

sebojne tolerance, strpnosti, medsebojnega spoštovanja političnega mišljenja ter vsestranske stvarnega in globljega razmotrivanja prosvetnih, šolskih in stanovskih problemov.

Enotne in neodvisne stanovske organizacije se približujejo, dočim bi se stanovski klubi političnih strank, ki bi v stanovskih in strokovnih pogledih zopet cepili in razdvajali stanovne po političnem strankarstvu, oddaljevali in nasprotovali veliki zamisli, združevati vse konstruktivne sile naroda brez ozira na politično in versko naziranje, za izgraditev konsolidacije in ozdravljenje nezdravih razmer!

Novi časi — nova pota

Vsaka stanovska organizacija, naj bo taka ali taka, pri nas ali kje drugje, ima svoje značilne lastnosti: Ona se bori za stanovske interese organizacijskih članov in obenem za interese organizacije kot celote. V svoji borbi uporablja vsa dovoljena zakonita sredstva, s pomočjo katerih na najlažji način in najhitreje uresničuje svoj program, ki je prav določen že v samem stanovskem poklicu organiziranega članstva, a še točneje oblikovan v pravilniku in poslovniku stanovske organizacije.

V borbi vsake stanovske organizacije prevladujejo kot borbeni motivi stanovski interesi poedinih organiziranih članov, ker je stanovska organizacija samo umeten produkt stanovskih interesov organiziranega članstva. To niso torej organsko razviti interesi neke ljudske tvorbe: družine, zadrage, občestva, temveč interesi poedinih skupin, ki so nastale umetno, z vse večjo delitvijo dela: telesnega in duševnega. Tako mnogokrat interesi, novo nastalih članskih skupin, ki tvorijo izrazito opredeljene stanovne, niso v skladu z njenimi interesi organsko nastalih tvorb: družine, zadrage, naroda. Lokalno obarvani stanovski interesi, ki se le včasih celotno dotikajo obbeh interesov organskih tvorb, prihajajo v neprestane konflikte z interesi organskih tvorb. Umetne tvorbe se bore za svoje interese z organskimi tvorbami, dasi je v istem hipu vsak organiziran član stanovske organizacije tudi član organske tvorbe: družine, zadrage, naroda. Nastaje paradoks, da si stanovske organizacije pribore nekaj uspehov, a posamezniki v družini, zadrugi, narodu kljub temu propadajo z družino, zadrugo in narodom vred, dasi so člani organizirane stanovske organizacije.

V stanovski organizaciji bi mogli razlikovati: materialne in kulturne interese članov, katerim more organizacija ugoditi, da se uspešno razvija. Med materialne interese spadajo zahteve po zvišanju plače, pridobitev stalnosti, hitrejša napredovanja, sodoben disciplinski postopek. Vse te materialne zahteve so odvisne od vrste stanovske organizacije, v kateri so člani istega stanu organizirani, in pa od razvojne dobe, v kateri deluje neka stanovska organizacija: Drugačne so bile zahteve pred vojno, drugačne so danes, drugačne bodo jutri. Med kulturne interese organiziranega članstva pa spada zadostitev kulturnih potreb: čitanje in nabava knjig, revij, časopisov, posejanje gledališča, koncertov, predavanj, možnost nadaljnega študija v stroki, potovanja v znanstvene svrhe, raziskavanja. Za zadostitev kulturnih potreb je nujna ugoditev materialnih interesov, zdaj zadostitev kulturnih potreb pri vsakem posamezniku je v stalnem razmerju odvisnosti od ugoditve materialnih interesov posameznika. To nam potrjuje vsakdanje življenje, to nam potrjuje zgodovinski razvoj človeštva.

Bistvo borbe neke stanovske organizacije je torej bolj v ugoditvi materialnih interesov svojega članstva, kakaj zadostitev kulturnih interesov se češče prepušča volji posameznih članov. Zato je tipičen znak stanovske organizacije borba za materialne dobrine, katere poedini organizirani člani svobodno izpreminjajo v kulturne dobrine: eni bolj, drugi manj. Kulturni interesi v delovanju neke stanovske organizacije so podrejeni važnejšim materialnim interesom. Stanovsko-politično glasilo je važnejše od strokovno usmerjene

revije; na zborovanjih pa važnejša materialna vprašanja od kulturnih.

Toda vedeti moramo, da so stanovske organizacije raznolike, da zastopajo materialne interese samo neke opredeljene skupine ljudi, da so ti materialni interesi strogo opredeljeni: včasih manj, včasih bolj. (Interesi skupine industrijcev in interesi skupine učiteljev.) Interesi stanovsko organiziranih skupin so specialni in življenjske važnosti za organizirane člane neke stanovske skupine. Za te specialne interese se bije borba v vsaki stanovski organizaciji — obči interesi niso interesi stanovske organizacije.

Specialni interesi so interesi stanovsko organiziranih članov v katerikoli stanovski organizaciji, a obči interesi so interesi neke žive skupnosti, ki ni organizirana umetno, temveč je nastala organsko in nima z organizacijami ničesar skupnega. Tudi ta organska skupina ljudi se bori, toda ne za specialne, temveč za obče interese, ki morejo samo preko celote koristiti posameznikom, brez razlike v kateri stanovski organizaciji so organizirani. Tudi ti interesi so materialni in kulturni, a koreninijo veliko globlje kakor interesi umetnih tvorb, zakaj oni rastejo iz živih potreb družine, zadrage, občestva, naroda, in ne iz lokalno obarvanih potreb poedinih stanovskih organizacij: spoštovanje zakona, pozitivna politika, oživljenje tržišč, zahteva enakih pravic in dolžnosti javna dela, kulturne ustanove, preskrba dela, starostno zavarovanje za vse...

Zato se mora borba organiziranih skladati s težnjami in potrebami neorganiziranih, kakaj v reševanju specialnih interesov morajo biti zapopadeni tudi obči interesi. Samo egoistično usmerjena stanovska borba ne donaja nikoli trajnih uspehov, ker so ti uspehi po navadi le politične muhe vladajočih skupin, le milostinja iz bogatitve mize, ker so doseženi uspehi ene skupine na škodo druge skupine: Če dobi kaj kmet, izgubi uradnik; če dobi kaj obrtnik, izgubi kmet — krog se neprestano suče, denar potuje iz enega žepa v drug žep, nikjer pa ne obstane, če ni stanovska organizacija toliko močna, da to zmore.

Problem ni rešen, borba se vse bolj stopnjuje. Konkurent uničuje konkurenta. Skupnost ni povezana v borbi za obče interese, temveč delo skupnosti — in to umetno stvorjeni deli — so povezani za specialne interese. Tako stanovske organizacije ne žanjejo došti uspehov, ker njih borba premalo bazira na obbeh interesih, katerim morajo biti specialni interesi podrejeni. Rešitev občega problema bo rešilo tudi specialne probleme.

Danes je nujno potrebno, da sleherna stanovska organizacija spravi svoje specialne interese čim bolj v sklad s občimi interesi naroda, zadrage, rodbine, z interesi celotnega ljudstva: industrialnimi in kulturnimi, čeprav bi pri tem trenutno trpelo bistvo sleherne stanovske organizacije, ker bi iz organizacije nastala neke vrste zajednica, živo povezana s silami, iz katerih so izšli njeni organizirani člani.

Ugodne posledice bi se kmalu pokazale. Stanovske organizacije ne bi postale samo borbene edince svojih organiziranih članov, temveč bi postale borbene edince celokupnega naroda, njegovih potreb in zahtev. Stanovske organizacije, ki tega ne bi zogle, bi pokazale svoj pravi obraz, ki je obrnjen na dve strani: za sebe in proti narodu. Take stanovske organizacije bi same po sebi raz-

padle, ker ne bi temeljile v obče ljudskih interesih, ki so tudi interesi organiziranega člana stanovske zajednice, kateri je izšel iz ljudstva.

Le v tesni povezanosti bi bila borba končno uspešna, zakaj dva obča interesa, posameznika iz naroda in specialni interesi posameznika iz stanovske organizacije, se enako

glasita: za vse brezposelne dela; za vse one, ki delajo, pravično plačilo.

To sta osnovni zahtevi celotne človeške družbe in njenih organiziranih članov. Ta dva interesa naj bosta izhodišče vseh borb organiziranih stanov in neorganiziranega ljudstva za bodočnost močne Jugoslavije.

M. V-ik.

PISMO IZ NEMČIJE

Učitelj in naši izseljenci

Zadnja leta se je začelo tudi slovensko učiteljstvo malo bolj zanimati za naše izseljence. Pobudo za to so dala izseljenska društva, oblastva in učitelji sami, saj so prav iz njihovih vrst odšli nekateri v tujino med naš življenj, da delujejo med njim in mu ohranjajo slovenski jezik. Danes delujemo od Slovencev med izseljenci trije, in to tov. Jankovič v Franciji, tov. Stoviček v Belgiji in jaz v Nemčiji.

Ne zadovoljuje pa to bore zanimanje našega učiteljstva za naše rojake v tujini. V bodoče bo treba posvečati več pozornosti temu problemu. Učitelj stoji danes preveč pasivno ob tej prevažni narodni zadevi. Zdi se mi, da je v sedanjih dobi učitelj le vesten izvrševalec nalog, ki mu jih nalaga zakon, a ne več tisto, kar bi moral biti, da bi iz lastne iniciative pregledal teren in sam uvidel, kaj je njegova naloga, njegova dolžnost. Priznam, da je danes težko učitelju zanimati se za vse mogoče probleme, ob vedni skrbi za svoj gmotni položaj, toda zanimanje za del našega naroda v tujini je ena njegovih bistvenih dolžnosti.

V Nemčiji so učitelja osvobodili moreče skrbi za vsakdanji kruh, a zato so ga vpregli v narodni voz, da se ves posveča vzgoji mladine in lahko mirno premišljuje in se zanima za narodove potrebe ter deluje, kjer je potreba za svoj narod. Ni čuda zato, da njemu poverjena mladina prav dobro ve za svoje »Auslanddeutsche«. Četudi prav malo vedo o Jugoslaviji, da ne govorim o Slovencih, vendar vedo prav dobro za nemški otok »Gottschee« in za Nemce v Banatu. Da, še celo več vedo in so o vsem bolj poučeni nego mi sami, dasi so ti Nemci naši državljani. Mi pa se veliko premalo brigamo za svoje lastne državljane, za svoje brate v tujini.

Zanimanje za izseljence in vzbuditev zanimanja in ljubezni zanje pri mladini, mora spadati med delo vsakega učitelja v šoli, saj so izseljenci del našega naroda, ki ga je sila razmer od doma pognala v tujino. Toda kako

naj vzbudi učitelj zanimanje in ljubezen zanje pri mladini, ko samemu oboje manjka. Zato ni čuda, da mladina po večini prav malo ve o izseljencih in morda celo le enkrat v letu nekaj čuje od svojega učitelja o njih. Učiteljstvo se mora zanimati za to, koliko naših izseljencev živi v Ameriki, v Nemčiji, v Franciji, v Belgiji in drugod po svetu! Učitelj mora vedeti, koliko izpitih oči zre v svojo domovino, kakor v objubljeno deželo, kakšne so njihove kulturne prilike v tujini in kako težka je njihova borba za vsakdanji kruh! Vse to mi je prišlo na misel, ko sem prejel dvojce pisem iz domovine (iz št. Vida nad Ljubljano in Vuzenice), v katerih nam mladina iz domovine pošilja pozdrave in se zanima za nas. Torej dve beli vrani sta in morda še par desetletj med učiteljstvom. Saj ne mislim sedaj opominjati druge, da bi od vseh strani prejemal slične pozdrave, na katere bi moral odgovarjati. To bi bilo preveč zamudno delo, zato ni časa, čeprav sta ti dve poročili moje izseljenke zelo razveselili. Saj nam še na drug način lahko koristite. Primanjkuje nam knjig in še marsikaj, najbolj pa denarja.

Vem, da nam je tudi šola prav malo povedala o izseljencih in smo sami prišli iz nje nepoučeni. Literature o izseljencih je prav malo. Najbolje je, da sami zbirate podatke, saj imamo izseljenski list »Rafael«, a v januarju izide »Izseljenski koledar«, pa tudi v dnevnem časopisju dobite dovolj gradiva o življenju našega življa v tujini. Ob slehernem predmetu v šoli lahko navežete pogovor o izseljencih. Pomagajte nam v tujini s propagando doma, da bo končno skrb za izseljence vsenarodova zadeva. Slovenski učitelj mora biti prvi na delu, saj je to njegova sveta dolžnost.

Šlibar Tone,

izselj. učitelj.

(Gladbeck i. Westfalen, Landstrasse 40, Deutschland)

O razrednih katalogih in matičnih listih

Ob mnogih primernih in neprimernih priklakah in primerih se poudarja potreba in nujnost štednje. Z ozirom na štednjo so se znižale tudi nagrade poslovojem krajevnih šolskih odborov vključno istočasno povečanju njih dela in odgovornosti. Ko so se uvajali novi razredni katalogi, se ni mislilo na štednjo v blagajnah krajevnih šolskih odborov, sicer bi ostali pri cenejših, praktičnejših in preglednejših matičnih listih, ki bi jih le sodobnim pedagoškim in psihološkim zahtevam primerno izpopolnili. Dokler mnogi davkoplačevalci zmorejo komaj za obresti zaostalih davkov, dokler občine le s težavo in mnogokrat z večjimi zamudami izplačujejo prispevke krajevnim šolskim odborom, in dokler so mnoge nujne šolske zadeve radi pomanjkanja sredstev nerešene, je nujna štednja tudi pri tiskovinah.

Izvod matičnega lista stane 1 din. Matični list služi osem šolskih let. Pola razrednega kataloga stane 1,50 din. 1 pol je uporabna le eno šolsko leto.

Razredni katalogi so nepregledni. Matični list nam je vedno nudil jasen pregled o učenčevih uspehih ali neuspehih tekom vseh šolskih let. Zadnja stran matičnega lista je bila namenjena beležkam o učiteljevih opazanjih pri učencih in o njih domačih razmerah. Pri večini matičnih listov je ostala ta stran prazna, ali pa je izpolnjena s sodbami in obšodbami, pohvalami in krepostmi učencev v eni ali dveh besedah. Namen zadnje strani matičnega lista je gotovo bil, v kratkih obrih prikazati značilnosti učenca in njegovega okolja, da bi novi razrednik ob pričetku šolskega leta ne stal pred učenci kot pred novim svetom, ampak bi iz teh beležk na zadnji strani matičnih listov že več ali manj spoznal učence in njih domače razmere, ter bi se lahko hitreje, laže in uspešneje poglabil v njih nadaljnje spoznavanje in bi lahko izvajal najprimernejšo in najuspešnejšo vzgojno aktivnost. Učitelj, ki bi učil v zadnjem šolskem letu, bi imel pred seboj že toliko snovi o učenčevem razvoju in o njegovem domačem okolju, o vplivu šole in drugih činiteljev na učenčev razvoj, kakor tudi o učenčevih posebnostih, da bi ga lahko uspešno vodil do pošolske dobe, do izbire poklica in nadaljnje izobrazbe. Olajšano bi mu bilo tudi sodelovanje s starši, saj bi iz beležk o domačem okolju spoznal tudi njihova svojstva. Na zadnji strani sedanjih matičnih listov je to neizvedljivo, ker ena stran za vseh osem let otrokovega razvoja je toliko ko nič. Tudi so vprašanja z ozirom na vzroke razvoja te ali one dobre lastnosti ali slabosti pri učencu nepopolna. Vsaka krepost ali napaka ima svoj vzrok. Šele z upoštevanjem tega bo naša sodba približno pravilna in vzgojni akt uspešen.

Samo navedba pregreška ali dobre lastnosti je za mislečega vzgojitelja premalo. In morda ni čudno, da je ostajala ta stran prazna, oziroma je bil le seznam večjih napak in odkli, ki so našle tu najvišjo sodbo.

Zadnja stran matičnega lista naj bi se preuredila za opis učenčevega duševnega in telesnega stanja v razvoju ob izstopu iz šole. Vsako šolsko leto naj bi se v matični list vložila posebna popisna pola za dotičnega učenca.

Popisna pola bi morala imeti določene rubrike za opis otrokovih domačih razmer (gospodarske, higienske, duševne - duhovne razmere), za opis ostalega okolja, v katerem se otrok še sicer nahaja (tovariši, družba), za otrokovo telesno stanje in razvoj (višina, teža, obseg prsi, zobje, zaostalost - vzroki), za njegovo duševno stanje in razvoj (razvoj dispozicij in okolje, itd.) in o njegovem življenju v šoli (razmerje do součencev, do šolskega dela, do razredne skupnosti v delu; kako ga razvija šolsko delo - umsko in čustveno).

Uvedba matičnih listov naj bi postala zopet obvezna, a izpolnjevanje popisnih pol za vsako šolsko leto naj bi se prepustilo prosti volji in zanimanju učiteljstva. Vestno izpolnjevanje teh popisnih pol zahteva od učitelja mnogo opazovanja v šoli in izven nje, poznavanje psihologije, kritično razsodnost in mnogo časa. Učitelju, ki bi se resno lotil tega dela, naj bi se omogočilo to delo od elementarnega razreda do zadnjega šolskega leta tako, da bi pričel z novinci. Le z večletnim delom bi bili možni trajnejši uspehi in uspešnejša pomoč učenčevemu razvoju.

Na tem delu bi tudi lahko temeljilo delovno poročilo učitelja pripravnika pri polaganju praktičnega učiteljskega izpita. To poročilo bi bilo dokaz praktičnega dela in dobre uporabe teorije, ne pa ponovitev teorije, od katere nima nihče mnogo pozitivnega.

Pedagoško teorijo in znanost razvijajo in ugotavljajo znanstveniki. Učitelj bodi praktičnik in mu naj teorija služi predvsem kot ena izmed priprav in pomoči za praktično delo. Na učiteljsko si pridobiva teoretično znanje kakor ga predvidevajo učni načrti, ko pa prične učitelj z delom z mladino v razredu, si mora sam dopolniti vrzeli v poznavanju teoretičnega znanja z ozirom na značilnosti njegovega praktičnega dela, katerega uspehi zahtevajo še to in ono teoretično znanje. To teoretično znanje, ki je v zvezi z učiteljskimi aktualnimi problemi praktičnega dela, naj bi se pričakovalo in upoštevalo pri praktičnem učiteljskem izpitu.

Cas in sile, ki se potrosijo pri neplodnosnem izpopolnjevanju razrednih katalogov, bi se mnogo plodnosneje uporabil v vestnem izpolnjevanju popisnih pol matičnih listov.

Šiv.

Ekскурzijo v Pariz!

S tem, da se je doslej prijaviło zadostno število udeležencev je ekspurzija v Pariz omogočena. Na prošnjo združenja francoskih učiteljev in izvršnega odbora JUU v Beogradu se bo ekspurzija vršila v okviru internacionalnega učit. kongresa, ki bo od 23. do 31. julija t. l. v Parizu. Udeleženci bodo imeli priliko ogledati si poleg krajevnih znamenitosti posameznih mest, skozi katera bodo potovali tudi pedagoške razstave, ki se bodo vršile v teku internacionalnega učit. kongresa v Parizu. Prisostvovali bodo lahko predavanjem, ki so razdeljena v naslednja poglavja:

1. Špolsna filozofija in narodna vzgoja.
2. Uporaba psihologije.
3. Učni načrti in metode.
4. Nacionalna vzgoja in internacionalna kooperacija.
5. Priprava, izobrazba, osebna kultura.
6. Materialna instalacija šole.
7. Nova tehnika.
8. Narodna vzgoja.

Udeleženci iz Jugoslavije bodo odpotovali iz Ljubljane dne 20. julija t. l. in se bodo vrnili 31. julija t. l. Potovali bodo tja grede preko Avstrije in Švice, na povratku pa preko Nemčije. Ekскурzijski odsek je prvotni program v toliko izpremenil, ker je bil povratek predviden preko Italije. S tem hočemo omogočiti udeležbo tudi onim tovarišem, ki bi jim potovanje preko Italije delalo težave. Ogled posameznih mest in Pariza bo

pod strokovnim vodstvom tovarišev in tovarišic. Podrobnosti bomo javili pozneje, ko dobimo odgovor od učiteljsva iz krajev, koder bodo potovali in iz Pariza.

Pogoji za udeležbo: Železniška vožnja, hrana (zajtrk, kosilo in večerja) izleti in vstopnine 2200 din.

Vsak udeleženec mora skupno s prijavo poslati po priložni položnici na naslov Učiteljskega združenja — sekcija za dravsko banovino 100 din kot prijavnino, ki zapade, če udeleženec prekliče svojo prijavo. Ta prijavnina zapade tudi v tem primeru, če se ekspurzija zaradi nepredvidenih in velikih zaprek ne bi mogla izvršiti. Preostali znesek 2100 din pa morajo prijavitelji vplačati v zaporednih mesečnih obrokih à 420 din, in sicer: prvi obrok do 15. februarja, II. obrok do 15. marca, tretji obrok do 15. aprila, IV. obrok do 15. maja, V. obrok do 15. junija. Naknadne prijave se bodo upoštevale le, če prijaviteljec obenem s prijavo pošlje vse ostale broke. Prilagamo 5 položnic Hranil, in posojil. Učit. konvikta v Ljubljani, kamor se naj nakaže znesek 2100 din v petih mesečnih obrokih. Naprosili smo ministrstvo sabračaja, da nudi udeležencem iz Jugoslavije še poseben popust na tukajšnjih železnicah. Vse ostale podrobnosti bodo razvidne iz objav v »Narodni prosveti« in »Učit. tovarišu«. Ker je število omejeno do 100, sprejememo le še 40 prijaviteljev.

Tovariško pozdravljamo!

Učiteljeva osebnost naj se zrcali predvsem v pravilnem razumevanju borbe za pravice lastnega stanu

Nastop najmlajših učiteljev - literatov

Utujenost, omotenost, meditacija in izolacija so značilni znaki naše povojne literarne generacije. Beg pred samim seboj in svetom, pozabljanje na miselnost in nastopanje življenja v kosmosu, zadnja leta pa je tudi pri nas porodila ruralizem v najširšem pomenu besede. V iskanju se približujejo, ali bolje, zopet vračajo k ljudski duši, k enostavnosti. Zopet gledajo in se bližajo našemu preprostu človeku, našemu kmetu, toda bolj k duši, kakor k formi; k ljudski duši v vseh odtenkih strasti, ljubezni, radosti in bolesti. Če se Jurčič ni podal v psihologijo našega kmeta, ampak opisoval le njegovo fiziognomijo, segajo zdaj nekateri tudi v življenjsko resničnost naše vasi, ki jo zato prikazujejo v vsej svoji resničnosti in problematiki. V tem je torej tudi že pri nas storjen napredek. Smo sicer še na prvih stopnicah, ki vodijo k njemu, toda moremo se vendar že tolažiti in razveseljati, da nastopamo. Dejstvo je vendar, da ves ta kvas, nezanesljivost, nadeje in upanja v nove ceste, tako zelo označujejo našo dobo.

V tem pogledu je naša literarna mladina postala aktivnejša! Ta aktivnost se očituje tudi v tako zvanih literarnih večerih, ki nastajajo zadnja leta pri nas že potreba, in kdor se le troho zanima za našo literaturo in za našega človeka, mu ne morejo več biti vnevar.

Ljudska univerza v Mariboru je z razumevanjem uvrstila v svoj program dva literarna večera v času letošnje sezone. To je tudi za njo pomenljivo, ker bodo nastopili književniki, ki živijo v objemu njenega kulturnega kroga, ali drugače povedano: na teritoriju mariborske oblasti, ki svoje srce in pljuča Maribor oklepa z vsemi svojimi koreninami in živi.

Prvi literarni večer bo 8. II. ob 8. uri zvečer v dvorani Ljudske univerze in bodo nastopili Anton Ingolič, Milan Kajč, Jože Kerenčič, Ruža Petelinova in Zmago Švajger. Kdo so ti znani in neznani, poznani in nepoznani? Ptujski profesor Anton Ingolič je s svojimi Lukarji dvignil zadosti vetra zaradi moči in mere življenjske resničnosti in brezobzirne moči predstev. V njih slika kmeta kritično, upodablja ga v ofotografirani resničnosti s poglobljenimi čustvi in divje naravno v lukarskem miljeja pesniško barviti tenčici, za katero se življenje menjuje z vsakim trenutkom. — Jože Kerenčič ki se je po dokončanem učiteljsku v Mariboru podal na univerzo v Ljubljano, se nam je lani predstavil v Ljub. Zvonu, kjer je prvi sociološko določeno orisal slovenjgoriško naselbino. Pa tudi kot novelist je s svojim življenjem proniknil v življenje svojih Prekov, katere nam po svojem natančnem opazovanju in študiju njih življenja pač more bolj verno prikazati. — Pesnica, učiteljica Ruža Petelinova, je že v Mariboru znana po zadnjem literarnem večeru. Njenih pesmi je celo vrsto že objavil ženski svet. Njeno liriko označujejo in odlikujejo intimne impresije, katerih osnovni ton je ponekod trpek, ponekod pa le z rahlimi naznačili, z zvenenjem besed, z barvo in z vonjem vzbujajo idejo, predstave in občutja. — Mariborčan, učitelj Milan Kajč, se je za-

koreninil v Prekmurje in nam bo od tam prinesel obmurske odmeve, ki jih že poznamo po njegovi knjigi novel, v katerih nam žensko nežno riše molovo tesnobo, vzkrík in hrepenenja belih cest te ravne brez konca. — Zmago Švajger, ravno tako učitelj, se je šele letos predstavil v Življenju in Svetu z dvema novelama. Čital pa bo tokrat iz svoje drame Domačija, katere krstno predstavo ravno zdaj pripravlja ptujsko gledališče. V njej je zajel Polenshak, pokrajino, ki je na prelomu Slov. goric v Ptujsko polje. Domačija je velika slovenska kmetija — simbol slovenstva. On je kritik obstoječih razmer. Iz tega se rad razvije — ljudski vzgojitelj.

Torej profesor in štirje učitelji nastopijo, ali bolje: pet vzgojiteljev. Zanimivo je to, toda ni slučajno! Jaz osebno vidim v tem pokret, ki je vzvalovil iz nujnosti in stiska naše vasi in ki hoče v tej ali oni obliki prikazati našega kmeta in želarja, dninarja in viničarja takšnega, kakršen je, in v takih razmerah in okoliščinah, kakršne ga oblikujejo.

S temi par splošnimi vrsticami sem hotel le informirati in opozoriti širšo javnost na literarni večer kot tak. Tistim pa, ki bi jih mogoče motilo, ker so to v večini 26 in 27 letniki, pa prosim: spoznajte mošt, saj vendar hočete — vina.

A. Debenak.

Osebnе zаdеvе

—i Napredovali so sledeči učitelji in učiteljice v V. položajno skupino: Janez Žerjav, veroučitelj v Ljubljani; Marija Premrov, Petrova vas; Marija Poplatnik, Sv. Tomaž; Leopoldina Baudek, Vinica; Marija Humeč, Maribor; Ida Papler, Borovnica; Marija Detela, Ljubljana; Marija Grošelj, Ljubljana; Marija Engelman, Ljubljana; Zora Pianekič, Ljubljana; Ivan Kunst, Ljubljana; v VI. položajno skupino: Angela Golobič, Jesenice; Franc Mrvar, Žužemberk; Marija Podkoveč, Vrhnika; Mihaela Resman, Toplice; P. Uršič, Metlika; Ivan Kavčič, Izlake; v VII. položajno skupino: Ana Švagel, Litija; Otilija Čepe, Sveta Neža; Anton Šlibar, Litija; Elizabeta Koželj, Sv. Marjeta; Peter Golobič, Jesenice; Ivan Ferko, Limbuš; Elizabeta Grad, Bled; Zoran Knutek, Rečica; Martin Tražnjek, Dol. Lendava; Roza Bolha, Mokronog; Alfonz Kopriča, Maribor; Ivan Resman, Toplice; Rudolf Fajon, Predoslje; Albert Bregant, Ribno; Marija Posilan, Piljštajn; Pavla Pen, Crnomeli; Kristina Velkavrh, Dol. Logatec; Ljudmila Wagner, Ljubljana; Marija Cibej, Lesce; Marija Tražnik, Moravče; Marija Orgrizek, Kostričnica; Rezika Šorn, Brdo; Bogdan Kotnik, Rečica ob Savinji; Franjo Petrač, Gorica; Marija Bršen, Sv. Križ; Kristina Selak, Sveta Ana; Zmagoslava Serajnik, Dol. Lendava; Franciška Šturm, Slivnica; Ana Kunst, Žužemberk; Stanislava Zaman, Cerklje; Janko Horvat, Kapla; Josip Petrun, Sv. Lovrenc na Pohorju; Marija Kralj, Vurberg.

Splošne vesti

Odsek učiteljic

Tovarišicam!

Niso nas opomnili tovariši, temveč iz naše srede se je vzdramila kritika, da se žensko članstvo premalo zanima za stanovska vprašanja, za delovanje in prizadevanje našega združenja. Zato se je po sklepu banovinske skupščine osnoval pri sekciji odsek učiteljic z namenom, da razgiba tovarišice in jim vzbudi smisel za organizacijo. Imamo že odbor, ki je izdelal osnutek programa in odpisali smo že prvo okrožnico na sreska učiteljska društva, da zavzamejo do programa svoje stališče.

Pozivamo tovarišice, da se za našo pobudo zanimajo, da izrečejo svoje mnenje in težnje. Na zborovanju vsakega sreskega društva naj se izbere poverjenica, ki bo znala tolmačiti želje in potrebe svojih tovarišic.

Ko bodo sreska društva zbrala in nam vpslala potreben material, bo izdelal odbor odseka učiteljic podoben načrt za delo, ki ga bo predložil upravnemu odboru sekcije v končno odobritev. Želimo, da bi bilo čim več tovarišic, ki bi zavedno, zavestno in stvarno sodelovale v dobrobit našega stanu in pri uspehu naše stanovske organizacije.

Odbor odseka učiteljic tvorijo: Pianecki Zora, predsednica; Likar Jela, podpredsednica; Kamenšek Ida, tajnica; članice: Menaše Helena, Lukič Kristina, Završan Franja, Celnar Ana, Gradišar Ana.

— Pojasnilo na ponatis notice o mojem nagrobnem govoru. Pisal sem že, da so bile moje besede trde, toda ne morem za to, če

so bila dejanja še trša. Kot predsednik Učiteljskega društva sem bil primoran, pokojnega Zirkelbacha ponovno zagovarjati, ker se radi boleznimi ni mogel politično in prosvetno udeleževati. Najhujši udarec pa bi pokojni doživel, če bi se s somišljenikom posrečila nakana, da bi ga zamenjali z drugo učno osebo. Hvala Bogu, da so nekateri tovariši res še toliko tovariški, da ne sedajo ob živem telesu na mesta, ki so jih predniki ugledili s svojim delom in trpljenjem. Če bi se pa objavili akti glede premostitve, morda ne bi bilo treba spogledovanja. — Josip Lapajne.

— Iz Slovenske šolske matice. Priglasovanje članstva gre prav počasi izpod rok. Če pojde tako, potem ne spravimo do 15. februarja pod matično okrilje niti 2000 članov, kar je po naših računih minimum, če hočemo, da pri tiskanju treh novih knjig ne zabredemo v dolgove. Kaj šele četrta knjiga, za katero smo prvotno naznanili, da je za štiri knjige potrebnih vsaj 2500 članov! Gg. poverjenike naših okrajev: Brežice, Črnomelj, Gornji grad, Kozje, Krško, Ljubljana-zah. del, Metlika, Slov. Bistrica, Slovenj Gradec, Škofja Loka, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj in Žežemberk — nujno prosim, da nam do 15. t. m. dostavijo svoje članske sezname. Prosim, da se tega termina točno držite in tako matičnemu odboru omogočijo, da bodo knjige za 1. 1936. že okoli Velike noči v rokah posameznih članov. — Pavel Plesničar, t. č. blagajnik SSM.

— Tovariši! Ali se bomo kje sestali? U mjesecu juliju tekuće godine (1937) navršice se tridesetogodišnjica naše mature (1907). — Moramo se negdje sastati. — Sa kolegijalnim — tovariškim — pozdravom Ante Čiković, učitelj, Kastav.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—1 «Kmetijski list» od 27. I. razpisuje nagrado 100 din za najboljši odgovor na vprašanje, kdo je napisal oz. izrekel sledeče izreke o učiteljstvu in kje so natisnjeni:

1. »Tako bom preromal s culo in palico to lepo domovino...«

2. »Zasadil je lopato (učitelj Vilko) v brazdo vaše kulture, ne zavedajoč se, da učitelj ni lastnik zemljišča, ki ga obdeluje, niti najemnik ni. Ostati bi moral dninar, ki se mu delo odkazuje.«

3. »Uradništvo, ki ni z ljudstvom, je proti ljudstvu, je protidržavno. Poprej je bilo uradništvo tlačitelj ljudstva. Tak je se vedno tudi del učiteljstva. Zato ima ljudstvo pravico zahtevati, da se tako učiteljstvo odstrani.«

— Odgovore poslati do 15. II. uradništvu »Kmetijskega lista«. V primeru, da bo več pravih rešitev, odloči nagrado žreb.

Genjenemu učiteljstvu

se priporoča nova galanterijska in modna trgovina

CUZNAR STANE
LJUBLJANA

Francišškanska ulica 4

Oglejte si naše izložbe!

—1 Debata v finančnem odboru. Minister prosvete je izjavil: Proračun prosvetnega ministrstva za leto 1937-38. kaže izdatke v znesku 1.054.256.498 din, skoro 10 % od skupnih državnih izdatkov. Proti lanski se povečanje za 205 %. Na ljudskošolsko in narodno prosveto odpade 537.169.671 ali 617 %, za srednje šolstvo 18 %, za vseučilišča 103 %. Za 22.079 razvrščenih in 6073 učiteljskih pripravnikov je določen kredit v znesku 505 milijonov 178.854 din, t. j. 12.775.469 din več kot prej. — Poslanec Prekoršek je hudo obsojal premestitve učiteljstva v Sloveniji in je izjavil, da bo iz političnih razlogov glasoval proti proračunu. — Poslanec JRZ dr. Šemrov je poudaril, da je še vedno 250 nezasedenih mest in okrog 750 učiteljskih kandidatov, ki še čakajo na namestitve. Zato pravi, da se zasedejo prazna mesta, upokojijo vsi učitelji s polnimi leti, da se po odslužitvi kadrskega roka sprejmejo učitelji nazaj in da se črta iz vseh javnih služb žene, ki se poročijo. Odprejo naj se tudi vse zasilne šole, ki so se lani ukinile, in duhovniki na njih naj bi prejeli plačo iz državnih sredstev. Odgovorjal je tudi poslancu Prekoršku. (Po »Slovenec« od 30. I.)

—1 Za brezposelnih učiteljske kandidate se zavzemata v »Slovenec« od 30. I. tudi ljubljanski škof g. dr. Gr. Rožman in g. profesor dr. Stanko Gogala.

—1 Brezposelnih učiteljev je pri nas nad 700. Na drugi strani pa manjka na ljudskih šolah v Sloveniji 200 učnih moči. Mnogi učitelji poučujejo 100 do 120 otrok, zaprti so razredi, zaprte cele šole. To jasno pričča, da razmere niso normalne. (»Domoljub« 27. I.)

—1 Proti zdravstvenemu fondu, ki se pobira na šolah, se oglašuje v »Slovenec« od 30. I. pod rubriko »Kaj pravite?«

—1 Podroben tabelarični pregled znižanja osebnih prejemkov aktivnih državnih uslužbencev od 1. IV. 1931. dalje prinaša »Naš glas« od 15. I. Znižanje prejemkov v tem času se vrtilo od 16'66 % pa do 29'76 %.

—1 Belgijskim uradnikom je država zvišala plače za 5 %. (»Naš glas«, 15. I.)

—1 Na Češkoslovaškem pa bodo zvišali v kratkem plače za ca. 20 %, tako da se ustvari spet nekdanje stanje pred redukcijo. (»Naš glas«, I. II.)

—1 Glede učitelja Fakina, ki je poučeval petje na kranjski gimnaziji, traja še vedno polemika med »Pohodom« in »Gorenjcem« od 30. I.

—1 Pok. tovarišu Tonetu Hrenu vzdajajo 2. II. v znak hvalečnosti v Sokolskem domu spominsko ploščo. (»Mariborski večernik« od 29. I.)

—1 Učitelj in katehet. V Blatu na Korčuli je upravitelj meščanske šole tožil kateheta, češ da se je pregrešil proti verski strpnosti in proti narodnemu edinstvu. Ob tej priliki piše »Slovenski gospodar« od 27. I.: »Tožba tega šolskega upravitelja proti g. katehetu je dejaven dokaz o resničnem mišljenju učiteljstva, ki je še vedno vdano JNS. Tudi v Sloveniji JNS učitelji niso nič boljši.«

—1 Vzorne šole bodo ustanovljene po vseh banovinskih središčih in kasneje tudi v drugih banovinskih središčih, tako je izjavil prosvetni minister, ki je bil zadovoljen z uspehom vzorne šole v Beogradu. (»Jutro« od 27. I.)

—1 V članku »Kaj pa komunizem?« v »Domoljub« od 27. I. stoji tudi tale odstavček: — Kako si dovolijo liberalni učitelji proti vladi zabavljati (saj ne rečem, da moramo nanjo v vsem prisegati), pa se jim še las ne skrivaj! Zares, v bahanju in predznosti so neprekošnjivi! In to se jim večkrat obnese! Mi pa smo pohlevni, zato pa tolikokrat tepeni. (1)

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanja: R. I. iz G. 1. Ali bi mogel dobiti rodbinsko doklado za 30 letno hčerko, ki je postala vdova in je brez pokojnine in sredstev? — 2. Ali bi lahko delala dopolnilni izpit iz nacionalne skupine? — 3. Ali bi se našla pri Vas kakšna služba zanjo?

— Odgovor! Ad 1. Rodbinska doklada pripada za otroke do 16. leta starosti, a najdalje do 23. leta, če se redno šolajo; odnosno hčerki do polnoletnosti, če gospodinjo očetu vdovu. — Ad 2. Za sprejem v učiteljsko službo je potreben učiteljski zrelostni izpit na drž. učiteljski šoli po najnovejši razlagi § 71. z. o. n. š. Doslej so bili izpiti opravljeni v inozemstvu nostrificirani s tem, če je oseba napravila dopolnilni izpit iz nacionalne skupine. Pričakujemo, da izide o tem vprašanju zakonska določba. — Ad 3. Službe, žal, ni nobene.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. V zadnjem izkazu je pomotoma izostal dar, ki ga je poklonil Učiteljskemu domu tov. Rihard Gorjup, šolski upravitelj pri Sv. Joštu na Kozjaku, v znesku 100 din namestu venca na grob svoji umrli sestri. — Iskrena zahvala! M. Kozuh, blagajnik.

—r XVIII. teden. V torek 9. februarja bodo nastopili mali harmonikarji pod vodstvom g. Pavla Rancigaja, Igrali bodo naše vesele in poskočne pesmi, kakor: Hopsasa,

hopsasa, pustna nedelja. Kmečki valček. Lisička-zanjica. Triglavski koračnica. Vesela koračnica. Pastir Kostja — koračnica. Kaj maram za dnarje. So ptičice zbrane. Le sekaj, sekaj smrečico. Ribniška. Predica. Kukavica. Prememba. Veselja dom. Zato pa rečem jaz. Kje so tiste rožce moje. Oh zdaj gremo. Jaz pa pojdem na Gorenjsko. I.—III.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev

Vabila

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOLICA VZHODNI DEL bo zborovalo 20. februarja 1937. ob 9. uri v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevni red: 1. Stanovske zadeve. 2. O izvenšolskem delu, poroč. tov. L. Hreščak. 3. Slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO ŽUŽEMBERK bo zborovalo dne 13. II. 1937. v Žužemberku ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Najhujša govorna motnja — ječanje (predavala bo tov. Angela Zajčeva). 3. Slučajnosti. — Pridite vsi! Številne udeležbe pričakuje odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo dne 13. II. 1937. ob 9. uri v Mladiki v Ptuju s sledečim sporedom: 1. Predsednikovo situacijsko poročilo; 2. Načrtno delo učitelja na vasi (tov. Pavle Segula); 3. O umetniški vzgoji (tov. Drago Hasl). Pripominjamo, da je prvo predavanje uvod v predavanje tov. Vranca o kompleksnem pouku s posebnim ozirom na kulturno, socialno in gospodarsko stanje vasi. 4. Slučajnosti s predlogi. — Da se vsi vidimo! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD. Na okrožnico glede skupnega zborovanja s šoštanjskim društvom, ki smo jo poslali na vse šole, se je za to zborovanje prijavilo samo 11 tovarišev. Ker je to število premajhno, se zborovanja v Šoštanju ne bodo udeležili. Zborovanje našega društva se bo vršilo dne 13. februarja 1937. v Ksaveriju ob 10. uri dopoldne z naslednjim sporedom: 1. Dopisi. 2. Stanovske in društvene zadeve. 3. Predavanje tov. Terčaka o kompleksnem pouku. 4. Slučajnosti. Pred zborovanjem bo kratka odborova seja. — Zavedajte se svojih dolžnosti in pridite polnoštevilno že zaradi zanimivega predavanja! Odbor.

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO MARIBOR - LEVI BREG zboruje v soboto, dne 20. febr. t. l. ob pol 10. uri dopoldne v krčevinski nar. šoli. Razen običajnih točk je na dnevnem redu zanimivo predavanje tov. A. Debenaka »Bezučeva zemlja« in če bo dovolj časa M. Vauda »Poskusi opazovanja vaškega otroka«. — Upravni in nadzorni odbor in vsi funkcionarji, pridite točno že ob pol 9. uri dopoldne k seji! Članarinski dolžniki! Uredite, če niste v januarju, pa sigurno ob prejemu februarje plače, svoje članarinske zaostanke za nazaj in za 1 mesec naprej! Naredimo končno red, dokažimo brezizjemno discipliniranost! Plačajmo tudi (a 3 din) brošurice »Program in pravila JUU«! K zborovanju so iskreno vabljeni tudi nenamješeni učit. abiturienti(-ke) našega društvenega okoliša! Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo 19. dec. 1936 v Domžalah. Tov. predsednik je otvoril zborovanje, ki se ga je udeležilo 60 % vpisanega članstva. Uvodoma se je v toplih besedah spomnil prerano umrlega skladatelja E. Adamiča, katerega je članstvo počastilo s »Slava« klicem.

Iz situacijskega poročila, ki ga je podal, je bilo razvidno, da se bo skušalo dvigniti ne le aktivnost vseh odsekov uprave, temveč tudi vsega članstva, ki naj se čim najbolj idejno poglubi, da dosežemo in ohranimo popolno stanovsko samostojnost in neodvisnost naše organizacije. V smislu pravil in glasom sklepa uprave, ki je določila delovni program za to poslovno leto, bo na vsakem zborovanju podal svoje poročilo upravni, finančni in strokovni odbor. Zborovanja bodo vsaka dva meseca. Vsako zborovanje bo združeno s kakim aktualnim in zanimivim predavanjem.

Z ozirom na pomanjkljivo in nelogično objavo poročila o poteku naše letne skupščine, ki jo je prinesel »Učiteljski tovariš«, se uredništvu pošlje soglasno sprejet protest proti nesmiselnemu krčenju poročil.

Nadalje je tov. predsednik poročal tudi o sprejemu tov. predsednika in podpredsednika našega združenja pri predsedniku kraljevske vlade, kakor tudi o predlogih naše organizacije za finančni zakon 1937/38.

Finančni referent tov. Merčun je podal poročilo o delovanju učiteljskih gospodarskih ustanov ter pozival članstvo k pristopu.

Društveni blagajnik tov. Čenčič je poročal o blagajniških zadevah. Tov. predsednik poziva članstvo, naj pokaže pri izpolnjevanju plačilnih obveznosti vso potrebno disciplino.

V imenu strokovnega odbora je tov. Kolkal obravnaval več aktualnih okrožnic sekcije, s katerimi članstvo seznanja o delu in korakih, ki jih je storila na merodajnih mestih zlasti glede bolezenskih dopustov in zapuščanja službenega kraja. V zvezi s tem tov. predsednik opozarja na zavedna določila uradniškega zakona.

Poročilom posameznih društvenih referentov je sledila živahna debata.

V zelo zanimivem predavanju »Slovenska narodna pesem na nivoju kulturno-političnega značaja« je predavatelj, g. F. Marolt, prikazal vse momente, ki prihajajo v poštev za pravilno pojmovanje nastanka naše narodne

— V petek 12. februarja: Borba za morsko globino; potapljači. Dialog vodi g. Miroslav Zor. Razpred: 1. Skrivnostni svet v morski globini. 2. Potopljeno bogastvo. 3. Potapljaški zvon. 4. Potapljači. 5. Batisfera. II.—III.

— V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo 7. februarja ob 17. uri g. Flego Anton: Kako zatiramo škodljivce sadnega drevja.

pesmi, omenjajoč različne vidike, narodne igre, šege, običaje, noše in narečja, s katerimi je treba spoznavati našo folkloro. Navajal je tudi vse vplive, ki so pospeševali ali ovirali razvoj narodne pesmi. Konkretno je dokazoval mistiko in kult našega naroda, historične in geografske primere, ki so sredobežno in sredotežno delovali v toku časa na naš narod tudi v socialnem oziru in s tem dajali osnovo za narodno pesem. Kritična opazovanja, ki jih je nanizal g. predavatelj zlasti glede zbiranja narodnega blaga pri drugih narodih in pri nas, so bila tako prepričevalna, da se je čuditi, da imamo sploh še to in bi bila znana zbadljivka, ki jo je serviral A. Grün našemu pesniku Fr. Prešernu, bolj na mestu za našo folkloro, kot za literaturo.

Pri slučajnostih je bil sprejet predlog, da se obolemu tov. nadzorniku pošlje božični pozdrav.

Napokoj Josip,
predsednik.

Chvatal Franjo,
tajnik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA je zborovalo v soboto, 19. decembra v Škofji Loki. Udeležba: 42 učiteljev in učiteljic, ki so kljub božičnim zadregam prihitali na stanovski zbor, ki ga je otvoril predsednik s pozdravom na vse prisotne. V uvodnem nagovoru je tovariš predsednik naglašal važnost vzajemnega nastopanja v vseh stanovskih vprašanjih, potem pa je imel prof. dr. Stanko Gogala velezanimivo predavanje o naših narodno vzgojnih problemih. V skoro enournih izvajanjih je razkril simpatični predavatelj vso bolehalo mentaliteto našega naroda, razkril je brez polepsševanj in prikrivanja ono, kar mora vsak vzgojitelj pri mladini, kakor tudi pri samem sebi dosledno pobijati: nesamostojnost, usodno prilagodljivost, pretirano skromnost, zavist, zgolj ugotavljajočo funkcijo v javnem življenju in podobno.

Predavanje, ki je želo viharen aplavz, so prisotni globoko dojmili, potem pa je imela učiteljica iz Škofje Loke Marija Pustotnikova praktični nastop z mladino. Obravnavala je prehod iz velike abecede na malo in ji je učna slika prav lepo uspela.

Obsežno situacijsko poročilo je imel tov. predsednik, o tajništvu je govoril tov. Košca, o blagajni učiteljica Terpinova, nato pa so prišle v razpravo naše gospodarske ustanove. Predsednik gospodarskega odseka tov. Janko Kokalj je utemeljeval predlog, naj se poveže vse učiteljske gospodarske ustanove v čim tesnejšo, homogeno enoto s predstavništvom slovenskega učiteljstva, tako da bo imelo učiteljstvo poleg moralnega, tudi materialno zadoščenje za svoje delo, čeprav le posredno. Lepo zaokroženo sliko o delovanju Učiteljske Samopomoči, ki šteje v okraju sedaj že preko 30 članov, je podala poverjenica, učiteljica Vida Debeljakova iz Reteč. Po razmotrivanju o ostalih stanovsko aktualnih vprašanjih je bilo še sklenjeno, da se pritegnejo k aktivnemu sodelovanju tudi abiturienti in je bil izvoljen g. Plantarič Stojan v odbor.

Debeljak Vojteh, s. r., Košca France, s. r.,
predsednik, tajnik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ je zborovalo dne 12. dec. 1936. v Mladiki in je bilo navzočih 92 članov, t. j. 58 %.

Prav iskren, res topel pozdrav predsednika je veljal našim mladim tov. brezposelnim učit. abiturientom. Učit. organizacija bo morala v bodoče še posebno posvetiti svoje moči in vpliv, da se njihovo stanje končno normalizira. Zato ravno želimo največ uspeha sekciji ravno tu. Sicer je pa to interes države!

V situacijskem poročilu izreče naslednje: JUU ima za cilj, da združuje ne samo veliki del učiteljstva, ampak da združi vse učiteljstvo, da jih strne v vzajemnem delu, ker potrebno je, da so povezani z onim, kar je vsem skupno. Radi tega se v vzajemne cilje vnese le ono, kar je skladno s težnjami in hotenji narodnega učitelja. V ideološkem oziru je torej vprašanje naše organizacije izven diskusije. Cilji naše organizacije, strnjeni v pravilih, so tako splošni, da bi mogli združiti vse učitelje. Oni ne motijo nikogar. Oni ne vsebujejo nič, kar bi nasprotovalo narodu in državi. Nasprotno, v polnem obsegu se vodi račun v prvi vrsti o splošnih prosvetnih, narodnih in državnih interesih in o interesu stanu, kajti vsestransko podprt učiteljski stan je steber države. Naša pravila so izraz učit. volje in odobrene so od državnih oblasti.

Zopet moramo govoriti še o onih in takih, ki tako radi spreminjajo nazore, o onih, ki razgrnejo svoja jadra bela vsakemu vetru, ki se zato obnašajo kakor na brajdaht tisti soldatek — vetrnica, da se nazadnje vrtijo, vrtijo... — Moramo še govoriti o onih, ki se trudijo za legalnimi in ilegalnimi sredstvi okreniti pot organizacije v drugo smer, ki se trudijo podkopati čisto zavest in moralo svojih tovarišic in tovarišev. Dobro je še edino to, da so nasilnim potem nastali uspehi kratkodobni, da jih prvi svobodni izraz, prvi ostrejši piš podpihne in da se iz rok takih tov. le predzgodaj izkotalijo sprejeti srebniki...

Morejo vendar biti in morajo biti nihanja glede svetovnih, kulturnih nazorov med članstvom, saj to je svobodna, privatna zadeva in z ustavo zajamčena pravica posamez-

nika, ne sme pa biti nihanje glede naše, čisto stanovske politike. Ona naj strnjuje brez izjeme in brez razlike naziranj vse pripadnike učiti, stanu, da ne bo nikdar več poznal ne konjunkture in ne kompromisa. Če se je kdaj v prejšnjih dneh grešilo v tem, roko na srce in naj se nikdar več ne!! V borbi za naš stan: Vsi za enega in eden za vse — na osnovi le in le — stanovske politike!

Odločno poudari težnje kontraktualcev, ki že v pravem pomenu besede doživljajo tragedijo.

Tov. prof. Šilih iz Maribora je v svojem predavanju: »Sodobne pedagoške smeri v tej obširni temi zagrabil z njemu lastno vlepotezostjo vse aktualne pedagoške probleme, vso vzgibanost in vse krče današnje znanstvene pedagogike, vse medsebojne odnose in nasprotje, vse leve in desne smeri, teze in antiteze, pedagoški idealizem — naturalizem, nacionalizem — internacionalizem, iracionalizem — racionalizem, integracijo — diferenciacijo, materializem — formalizem, psihologizem — logicizem, predmetni pouk — strnjni pouk, načrtni — priložnostni pouk itd. itd. Torej vsa vprašanja, ki nastajajo vedno prepletana v življenju in za katera je treba učitelja — osebnosti in da bo to, — naj učitelj pedagoško, razumsko oblikuje sebe in naj si pridobi vzgojno znanje. — Bila je prljeta ura, ko se človek poglubi vase, in ki je zato ne pozabi. To je bil končni vtis Šilihove besede in to priznanje ga naj še privede večkrat med nas.

Andrej Debenak, preds. Drag. Zupančič, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH je zborovalo dne 19. dec. 1936. ob 10. uri v Rog. Slatini. Navzočih 39 članov, t. j. 57,3%.

V nagovoru se tov. predsednik spominja smrti našega velikega skladatelja ter oblikovalca slov. pesmi Emila Adamiča. Nato priskrbeno pozdravi novo vstopivše člane, nakar preide na dnevni red.

1. Tov. Predan prečita dopise, ki niso bili objavljeni v »Učit. tov.«, o katerih se razvije debata, posebno o dopisu v zadevi pristopa k Učiteljski tiskarni. Pristop zlasti priporoča tov. Fink Tone.

2. Referat o šolski administraciji je podal tov. Sotovski Zdravko. Predavanje je bilo prav zanimivo, saj govorimo vedno o poenostavljenju administracije, dočim je leta vsak dan bolj zapletena. Postavi najrazličnejša zares praktična navodila, s katerimi more upravitelj doseči v svojem uradovanju potrebno točnost in vestnost. V razgovoru smo nato razčistili še marsikak administrativni »problem«, predvsem n. pr. izdajanje izpričeval - odpustnic učencem, ki so hodili v šolo pred 20 ali več leti.

3. O učiteljskem pokretu, ki zadeva študij vasi, je referiral tov. Podjarovšek Albin ter pozval navzoče k čim intenzivnejšemu delu.

4. O podpornem skladu smo imeli različna mnenja. Končno je prodrl predlog, da ga v celoti nakažemo sekciji počeni s septembrom 1936.

5. Pri slučajnostih prosi tov. preds. vse društvene referente, da se mu ob prihodnjem zborovanju javijo vsaj pol ure pred pričetkom.

Prihodnje zborovanje bo februarja v Rogatcu. Tov. blagajničarka apelira na članstvo, naj bo točno v plačevanju članarine!
Verk Miloš, preds. Rataj Oskar, tajnik.

+ JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO BREŽICE je imelo redno zborovanje dne 16. januarja 1937. v Brežicah. Navzočih je bilo 50 članov.

Po otvoritvi je tov. predsednik Hofbek pozdravil prisotne, posebno predavatelja profesorja Čopiča Venceslava. Istočasno je še enkrat obvestil vse člane o sestavi novega odbora po konstituiranju ter se zahvalil članstvu za izkazano zaupanje ob priliki izvolitve na občnem zboru društva v novembru lanskega leta.

Profesor Čopič Venceslav je predaval o »Vplivu narodnega gospodarstva na vzgojo in pouk v narodni šoli«. V svojem predavanju, ki je bilo temeljito zasnovano in razumljivo podano, se je g. predavatelj najprej v splošnih potezah dotaknil sodobnih pedagoških struj, t. j. pedagoško-psihološke in socio-loško-ekonomske smeri. Po podatkih, ki jih je izpeljal iz zgodovine, in po sedanji ureditvi družbe, je ugotovil, da je družba tista, ki postavlja vzgojni smoter v šoli. Ker je človeška družba odvisna od vsakokratnih gospodarskih razmer, v katerih živi, ima tudi ob enem gospodarstvo družbe velik vpliv na šolsko življenje. Radi tega je izredne važnosti, da poznamo gospodarsko strukturo kraja, v katerem učimo, da si vemo razlagati marsikatero pojave v vsakdanjem šolskem življenju. Po teh splošnih podatkih je g. predavatelj prešel na tipično slovenske razmere in specialno podal oris slovenskega gospodar-

stva, ki je povzročilo v naši narodni šoli težke probleme o nadaljnjem šolskem delu. Po izčrpnih analizah vseh gospodarskih pojavov, podkrepjenih s podrobnimi statističnimi podatki, ki uničujejo slovensko mladino, je skrajni čas, da zastavimo vse sile, da rešimo slovensko mladino telesnega in duhovnega propada.

Prisotno članstvo je predavatelja za uspešno predavanje zahvalilo z iskrenim aplavzom.

Nato je tov. predsednik podal situacijsko poročilo. Izčrpnje je poročal o sprejemu predsednika Dimnika in podpredsednika Dimitrijeviča pri predsedniku ministrskega sveta g. dr. Stojadinoviču, ki se je živo zanimal za vse učiteljske potrebe in težave. Nato je prečital predloge, ki jih je stavila sekcija za proračunski finančni zakon 1937-38.

Tov. tajnik je prečital važnejše dopise, ki so došli od zadnjega zborovanja. Prav tako je tajnik prečital tudi dopis bivšega predsednika društva tov. Knapiča, ki se je tikal prejšnjega društvenega poslovanja.

Po tajnikovem poročilu je podal poročilo tov. blagajnik, ki je članom predočil nadvse porazno sliko društvene blagajne. Ker prejšnja uprava ni v redu izvrševala svojih dolžnosti, ni točno pobirala članarine ter je ni odpošiljala sekciji, tako da imamo nad 10.000 din dolga pri sekciji. Zato še enkrat prosi vse članstvo, ki je že prejelo obvestila o dolžni članarini, da točno in v redu nakazuje članarino, sicer je vsako redno društveno poslovanje onemogočeno.

Pri slučajnostih je bil določen program prihodnjega zborovanja, ki bo v marcu mesecu v Brežicah. Na programu bo zanimivo sadjarsko predavanje.
Hofbek E., preds. Debevec, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR-DESNI BREG je zborovalo dne 23. januarja na deklinski osnovni šoli v Studencih. Navzočih 66 članov, t. j. 64 %.

Tovariš predsednik se uvodoma spomni umrlih tovarišic, Keglave in Kovačičeve, ter izrazi sožalje težko prizadetima tovarišema. V svojem situacijskem poročilu posebno podčrtava avdienco predsedstva JUU pri g. predsedniku vlade. Dalje označuje podtalne sile, ki žele rušiti strnjnost v JUU. Posebno pa poudarja, da bi morali biti vsi učiteljski člani Učiteljske samopomoči.

Dodatno poroča tov. Vranc o seji uprave sekcije za dravsko banovino.

Pri obravnavi dopisov se v večino glasov odkloni ustanovitev odseka učiteljic pri sekciji v Ljubljani, ker se s tem cepijo delovne sile. Sicer pa med tovarišicami ni dovolj zanimanja za ta pokret.

Tovariš tajnik prečita triletni delovni program, ki ga je izdelal upravni odbor.

V l. 1937. naj bi se seznanili z gospodarsko-družabnimi prilikami našega sreza, kako to vpliva na šolsko-vzgojno delo in na preusmeritev šolskega dela. Delokrog društva se je razčlenil na štiri značilne enote. Tako enoto bo posameznik obdelal in podal na zborovanju poročilo o rezultatih. Za pohorski okoliš se je prijavil tov. Petrun Josip, za dravskopoljski okoliš tov. Kašper Franc, za pohorsko-vinogradniški okoliš tov. Podgornik Filip in za Maribor okoličito tov. Luknar Franc. Za letni zaključek tega dela in kot nekaj vzporeditev pa bi povabili enega naših pedagogov, ki bi naj podal »Mladinoslovne osnove sodobnega vzgojstva«. — Za nadaljnji dve leti je pa predviden naslednji program: Študij šolske dece. — Vpliv ekonomskih prilik na šolsko delo. — Sodobna šola, bistvo in stranpota. — Pot do sodobne šole in — Posamezne kulturne skupine (predmeti) v okviru strnjene pouka. — Predlog je bil soglasno sprejet.

Pri prihodnjem zborovanju bo že poročal tov. Petrun o svojih izsledkih.

Tov. Podgornik poziva učiteljstvo, da bi pristopilo čim več k SSM, kjer za borih 30 din dobe 3-4 knjige, med njimi bo tudi aktualna knjiga našega tovariša Vrance »Teorija in praksa strnjene pouka«. Tov. Vranc omenja, da bo dala njegova knjiga učiteljstvu podrobne napotke za delo v okviru našega triletnega programa in da bo našel posamezni tovariš v njej tudi svoje primere iz prakse.

Na predlog tov. Blažiča pristopi društvo z enim deležem kot član Učiteljskega doma

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

ZAMENJAVA

službeni mesti, večrazrednica blizu postaje na Štajerskem, z mestoma v srezih Celje, Šmarje, Laško, Litija ali Maribor (desni breg). Pod značko: »Kmalu«.

v Mariboru. Mariborski delovni edinici U. P. se pa nakaže podpora 100 din.

Prav zanimivo in svojevrsno je bilo predavanje tov. J. Kontlera o »Gospodarskih in socialnih prilikah slovenskega življa na Kočevskem«. Referat je potekel v glavnem v pravcu: Prvi utisi Kočevskega — uvodne težave v šoli — zgodovinski pregled Kočevskega — izseljenci — narodnostni in socialni odnosi slovenske okolice do Kočevjarjev —

položaj Kočevskega po vojni in danes. Predavanje je nekako izzvenelo takole: Vremena Slovencem se bodo zjasnila! Za svoje predavanje je žel tov. predavatelj med tovariši vsestransko odobravanje in pohvalo. Na prihodnjem zborovanju, dne 20. februarja, bo izvedena posebna akcija za pristop v Učiteljski samopomoči.

Predsednik: Tajnik:
Petrovič Simon, s. r. Ledinek Miloš, s. r.

Inozemsko šolsvo in učiteljstvo

POČITNIŠKI TEČAJI O POLJSKI KULTURI ZA INOZEMCE V LETU 1935.

1. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935.

Prenos	14	22	42	61	67
Danska	—	1	1	—	—
Holandija	—	—	—	1	—
Belgija	—	—	1	—	—
Gruzija	—	—	1	—	—
Japonska	1	—	—	—	—
Poljaki iz inozemstva	6	4	—	—	—
Lužiški Srbi	—	3	1	—	—
Rusi	—	1	1	—	—
	21	31	46	67	67

Že na zasedanju dne 10. decembra 1927. l. je Poljska komisija Mednarodovej Współpracy Intelektualnej podvzela korake, organizirati počitniške tečaje za inozemce. Glavni predstavniki tega tečaja niso mislili, da se bo iz te skromne namere razvila stalna institucija, ki razkriva vsako leto inozemcem — prijateljem Poljske poljski jezik in poljsko kulturo.

Leta 1931. je bil prvič organiziran tak tečaj po kuratorju Okręgu Školnego v Krakovu. Prihodnji tak tečaj je bil otvorjen v Varšavi in Gdini. V Varšavi se je prijavilo 21 slušateljev, v Gdini 31. Ker je ministrstvo ukinilo mnogo počitniških tečajev za učitelje, je obstajala bojazen, da ne bi bili ukinjeni tudi tečaji za inozemce. Tečaj, ki je bil organiziran v Varšavi in Krakovu leta 1933., je pokazal velik prirastek slušateljev.

Obiskovalci teh tečajev so bili iz sledečih držav:

1. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935.

Zedinjene države	—	2	13	30	23
Francija	4	9	14	13	9
Nemčija	—	2	—	6	7
Českoslovaška	9	5	4	5	8
Italija	—	3	5	1	3
Madžarska	—	—	2	3	3
Latvija	—	—	1	1	3
Estonska	—	—	—	2	2
Jugoslavija	—	—	—	—	2
Bolgarija	—	—	1	2	2
Anglija	—	1	—	—	1
Avstrija	—	—	1	—	1
Romunija	—	—	—	—	1
Švica	1	—	1	—	1
Litva	—	—	—	—	1
Odnos	14	22	42	61	67

Urniki tečajev:

1. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935.

ur	ur	ur	ur	ur	
Predavanje o umetnosti	11	12	12	12	15
" o literaturi	13	23	17	16	21
" o zgodovini	10	18	11	15	23
" o Poljski	27	16	15	16	15
Jezikovni pouk	35	37	39	72	75
	96	106	94	131	149

V zadnjem letu so uvedli tudi petje, ki je vzbujalo veliko zanimanje slušateljev. V času tečajev so napravili slušatelji več izletov v vse važnejše kraje, kakor v Veličko, Ocova, Zakopane itd.

Poleg vsega tega je bilo poskrbljeno tudi za zabavo tečajnikov.

Novosti na knjižnem trgu

—k Knjige Kmetijske matice. Za borih 20 dinarjev pošlje Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani med naše kmetjsko ljudstvo štiri knjige, ki izidejo v zelo veliki nakladi. Letošnja edicija obsega **Kmetjsko pratio**, ki jo je uredil Dolfe Schauer; **Fran Trček: Oris zadrugištva**, Venceslav Winkler; **Cesta čez Resje** in **Cvetko Golar: Vdova Rošlinka**. — **Kmetjska pratio** je prav praktično urejena in vsebuje poleg mnogih beletrističnih sestavkov tudi mnogo praktičnih navodil za kmetjsko ljudstvo, kot n. pr.: Uvedimo v naše kmetjsko gospodinjstvo knjigovodstvo! — Pojavnila o razdolžitvi kmeta. — Strelstvo na kmetjskih domovih. — Pomačaj. — Oporoka. — Čista pasma. — Odpis davka radi škode itd. — Zelo priročna in uporabna knjiga je **Fr. Trček: Oris zadrugištva**. Delo obsega prav vse, kar mora vsakdo vedeti o zadrugištvu, ako se hoče kakorkoli baviti s to najvažnejšo panogo našega narodnega gospodarstva. Knjiga je razdeljena v štiri glavna poglavja: A. Razvoj zadrugištva in njegova načela. — B. Ustroj in delovanje zadruga. —

C. Vrste zadrug. — D. Kratek pregled slovenskega zadrugištva. Knjiga bo prav dobro služila učiteljstvu, ki mora poznati ustroj zadrugištva, če hoče uspešno delovati med našim kmetjskim ljudstvom, ba po tudi lahko prav dobro služila kot učbenik v kmetjsko nadaljevalnih šolah. — V knjigi »Cesta čez Resje« je pisatelj Venceslav Winkler prav spretno obdelal najrazličnejše zapletljive, kakršni se pač čisto pojavljajo pri večjih podjetjih, kot je ravno graditev ceste na deželi. V svojem delu je zelo dobro orisal tudi kmetjske značaje, kar daje knjigi še posebno vrednost. — Četrta knjiga **Cvetko Golar: Vdova Rošlinka** je znana komedija v treh dejanjih, ki je bila tiskana že l. 1925. in je bila v tem času uprizorjena prav gotovo že po vseh večjih odrih v Sloveniji.

—k Čevljar in vrag« je naslov opereti v dveh dejanjih, ki jo je uglasbil Danilo Cerar na besedilo Rudolfa Cerarja. V pevskem partu, ki je zelo melodičen, nastopajo posamezni moški in ženski glasovi ter mešani zbor. Delo je izšlo v samozaložbi v Ljubljani in ga podeželskim odrom toplo priporočamo. Dobi se tudi v knjigarni »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Vaša želja se je izpolnila!

Dobi se slika

sv. Cirila in Metoda

v lepih barvah, velikost 70 x 90 cm!

— Do sedaj smo jo najbolj pogrešali pri zgodovinskem pouku, zato si jo takoj nabavite! — Cena sliki je din 60.—

Odobrena in priporočena je z odlokom ministrstva prosvete P. br. 42.005 od 23. X. 1936 na osnovi mišljenja „Glav. prosv. saveta“ S. br. 823/36.

Naročila sprejemata komisijska zaloga za dravsko banovino **knjigarna „Učiteljske tiskarne“** v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru

KREDITNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000.— vsem javnim namesčencem po 8% proti zavnabi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

FR. P. ZAJEC
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.